

Секція №2
ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО ТА ДЕРЖАВНЕ СТИМУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК: 330.341

Білошапка Вікторія Степанівна
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», м. Київ
2docent@ukr.net

ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕРЖАВНЕ СТИМУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
К ВОПРОСУ О ГОСУДАРСТВЕННОМ СТИМУЛИРОВАНИИ
ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА
ON THE STATE BUSINESS PROMOTION OF INNOVATION

Анотація. Вказано характерні ознаки економіки країн-інноваційних лідерів, розкрито специфічні риси інноваційно-орієнтованої економіки, наголошено на тому, що інтенсивність використання інноваційної діяльності впливає на загальний рівень економічного розвитку країни, визначено рівні державного регулювання інноваційного підприємництва в Україні.

Аннотация. Указаны характерные признаки экономики стран-инновационных лидеров, раскрыты специфические черты инновационно-ориентированной экономики, отмечено, что интенсивность инновационной деятельности влияет на общий уровень экономического развития страны, определены уровни государственного регулирования инновационного предпринимательства в Украине.

Abstract. The thesis indicates the core peculiarities of innovative leaders' economies, discloses specific features of innovation-oriented economy, emphasizes that the intensity of innovation activity affects the overall level of economic development, also identifies the levels of state regulation of innovative business in Ukraine.

Зараз Україна має важливі передумови для забезпечення сталого інноваційного розвитку та певний накопичений інноваційний потенціал. Однак відставання від розвинених країн за ефективністю використання інноваційного потенціалу не зменшується.

Для країн – інноваційних лідерів характерними ознаками економіки є висока концентрація найбільш доходних видів бізнесу (з найбільшим вмістом доданої вартості в ціні продукту), переважно високотехнологічна структура національного виробництва, винесення за межі власної країни ресурсоємних та екологічно небезпечних виробництв, зосередження у своїх руках найбільших фінансових потоків [1].

Інновації не залишаються без урядової підтримки навіть там, де держава найменше втручається в економіку (наприклад, США та Великобританія). Натомість, у Японії та Франції уряд визначає пріоритетні напрями інноваційно-технологічного розвитку і надає їм суттєву фінансову підтримку [2, с.56]. Більше того, у багатьох країнах світу законодавством встановлено мінімальний обсяг бюджетних асигнувань на інноваційну діяльність. Так, конституцією Японії визначено, що бюджетні кошти, виділені на розвиток фундаментальних досліджень, не можуть становити менше ніж 3 % валового національного прибутку [2, с.38].

Узагальнюючи досвід держав з найбільш успішним застосуванням механізмів регулювання інноваційного підприємництва, слід виділити наступні моменти.

1. Політика великих міст і регіонів носить переважно структурний, а не перерозподільний характер.

2. Регіони в результаті реалізації інноваційної політики отримують широкий спектр ініціатив і повноважень.

3. Інноваційна політика відрізняється різноманітністю практичних підходів.

4. Для прискорення інноваційних процесів на регіональному рівні широко використовується практика створення вільних економічних зон.

5. Поширення інноваційних технологій переноситься з центрального рівня на периферійні, тобто ядром інновацій стають регіони.

Розвиток підприємництва та активізація інноваційних процесів в промисловості в даний час набувають все більшої значущості, основним завданням є досягнення підприємствами конкурентних переваг і більш повне задоволення потреб у високоякісних товарах і послугах.

Продукція вітчизняних підприємств змушена конкурувати з імпортними товарами. У свою чергу, інтенсивність використання інноваційної діяльності впливає на загальний рівень економічного розвитку країни. У зв'язку з цим можна спостерігати повсюдний заклик до інновацій. Впровадження інноваційних технологій заохочується і стимулюється державою, особливо в сферах, які орієнтовані на виробництво високотехнологічних товарів, таких як комп'ютери та напівпровідники, лікарські засоби та медичне обладнання, засоби зв'язку і системи комунікацій.

Саме інноваційно-орієнтоване підприємство зможе вижити в конкурентній боротьбі. Інновації допомагають вийти на нові ринки, задовольнити нові потреби покупців. Завданням підприємця-новатора є шляхом освоєння нових технологічних можливостей виробництва створити продукт, який буде відрізнятися від інших. Наприклад, завдяки відкриттю нового джерела сировини або розробці нового технічного засобу. Таким чином, підприємець-новатор постійно перебувати в пошуку нових можливостей.

Інноваційні цільові програми є одним з найважливіших засобів реалізації структурної, науково-технічної та інноваційної політики держави. У зв'язку з цим значущим етапом є визначення порядку їх державного регулювання та стимулювання.

Державне регулювання інноваційного підприємництва здійснюється на трьох рівнях:

- розробка загальнодержавної інноваційної політики, визначення пріоритетів у розвитку народного господарства країни та її регіонів, створення цільових програм розвитку пріоритетних секторів економіки;
- реалізація і підготовка регіональних програм підтримки інноваційного підприємництва за рахунок коштів держбюджету;
- розробка та реалізація програм, які фінансуються з місцевих бюджетів, створення умов для розвитку інфраструктури підтримки інноваційної діяльності.

Результативність інноваційної діяльності у вирішальній мірі залежить від людського фактора, в зв'язку з чим персонал підприємств необхідно розглядати як головну рушійну силу реалізації нововведень. Разом з тим, як про це свідчить господарська практика, в сучасних умовах виникають значні труднощі при виробленні реалістичних підходів до формування сприятливого для підприємництва ділового середовища, а також ефективних форм і методів управління промисловими підприємствами. Все це вимагає подальшого теоретичного опрацювання питань підприємницької діяльності та розвитку інноваційних процесів.

Створення консорціумів, інженерних центрів, наукових і технологічних парків та інших перспективних формувань, які успішно реалізують складні інноваційні ідеї, – приклад ефективності державної підтримки, завдяки якій різні організації не тільки усвідомлюють необхідність спільної реалізації інноваційного циклу, а й реально відчують переваги спільної роботи [3].

Система стимулювання й підтримки інноваційного підприємництва в Україні тільки формується, насамперед інноваційна активність відрізняє підприємства, що відносяться до енергозабезпечення, біомедицині, а також галузі машинобудування і металообробки. До групи інноваційно-активних галузей також можна віднести зв'язок і харчову промисловість.

За рідкісним винятком практично відсутні великі наукомісткі фірми, які могли б взяти на себе фінансові та технологічні ризики створення нововведень. Важливо, що і на рівні підприємств має прийти розуміння необхідності інновацій. Це означає, що підприємства повинні виділяти в організаційній структурі спеціальні робочі групи, відділи та підрозділи, націлені на новаторство. Здавалося б, в цьому і полягає суть підприємництва — створення нового. Однак реальність така, що постійна інноваційність не стає системним ознакою більшості вітчизняних підприємств. Однією з причин є відсутність у них інтелектуального капіталу і уявлень про суть і практичному впровадженні розробок.

Можна зробити висновок про надзвичайну важливість інноваційного підприємництва для економіки країни в цілому і про існування ряду структурних проблем в управлінських підходах. Інноваційна діяльність вимагає здійснення передових управлінських рішень для створення багаторівневої системи підготовки кадрів і створення передумов для формування стійкої системи інноваційних розробок всередині підприємств (освітня діяльність, фіскальні заходи, стимулювання обміну досвідом і т.п.). Інноваційна діяльність вимагає системності в проведенні зазначених заходів в життя і повинна бути не тільки продиктована реаліями і умовами часу, а й усвідомлена на рівні управлінських кадрів, спрямованих до реалізації головної мети інноваційного підприємництва — створення нового на постійній основі.

Без достатнього фінансового стимулювання і усвідомлення масштабів необхідних перетворень неможливо надати імпульс, достатній для структурних зрушень в економіці, саме тому наголошуємо на важливості й необхідності державного стимулювання інноваційного підприємництва.

Література

1. Інноваційний потенціал України: монографія / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, В. В. Юхименко, В. М. Костюченко, Л. П. Кудирко [та ін.] ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 592 с.
2. Тацуно Ш. Стратегия – технополисы / Ш.Тацуно. – М.: Прогресс, 1989. –С. 93.
3. Панченко Є. Моделі фінансування інновацій / Є. Панченко, А. Жеваго, М. Кір'якова // Ринок цінних паперів України. – 2012. – № 8. – С. 3–14.

УДК 330.322:341

Тетяна Олександрівна Корольок

*канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри макроекономіки та державного управління,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
Koroliuk.kneu@ukr.net*

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

ИНВЕСТИЦИИ В ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

Анотація. Розкрито роль інвестицій в людський капітал як чинника активізації інноваційного розвитку економіки та обґрунтовано напрями удосконалення державної політики щодо стимулювання розвитку людського капіталу в Україні

Аннотация. Раскрыта роль инвестиций в человеческий капитал как фактор активизации инновационного развития экономики и обоснованы направления совершенствования государственной политики по стимулированию развития человеческого капитала в Украине

Annotation. The thesis reveals the role of investment in human capital as a factor of activation innovative development of the economy also as directions for improving public policies to stimulate human capital development in Ukraine

Ідеологія нової економіки виступає сучасним трендом розвитку економічних систем, науковою парадигмою, що базується на зростанні ролі знань та інтелекту, інформації та Інтернет-технологій, інновацій в суспільному житті. Сучасні процеси глобалізації, інформатизації, інтелектуалізації та гуманізації праці трансформують уявлення про роль людського фактора у забезпеченні сталого, інноваційного та конкурентоспроможного розвитку національної економіки. Саме людський капітал виступає продуцентом нових знань та джерелом інновацій, від рівня розвитку якого залежить інноваційна спрямованість економіки. Водночас розвиток людського капіталу залежить від всеохоплюючої і справедливої якісної освіти, створення належних умов для саморозвитку та забезпечення безперервності навчання, охорони здоров'я, сталого економічного зростання та повної продуктивної зайнятості, екологічної стійкості. Відзначені чинники знайшли відображення у концепції сталого розвитку на 2016-2030 роки, затвердженій на саміті ООН у Нью-Йорку в 2015 р., що стала предметом національних і регіональних обговорень в Україні щодо її імплементації у вітчизняну практику. Постає необхідність трансформації державних пріоритетів щодо забезпечення розвитку людського капіталу та активізації інноваційної спрямованості економіки.

В економіці розвинутих країн, побудованій на знаннях, зростає частка високотехнологічного виробництва, основними наукомісткими секторами, орієнтованими на експорт, виступають фармацевтика та біотехнології, виробництво медичної техніки, аерокосмічного обладнання, розробка програмного забезпечення, надання ІТ-послуг та високотехнологічних фінансових послуг, медіа-контент, телекомунікації, обчислювальна техніка та електроніка